

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

«12» травня 2022 р.

Анатолій ЦЬОСЬ

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ
ДЛЯ ВСТУПНИКІВ НА ОСНОВІ ЗДОБУТОГО СТУПЕНЯ
«БАКАЛАВР», «МАГІСТР», ОКР «СПЕЦІАЛІСТ»
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 291 МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ, СУСПІЛЬНІ
КОМУНІКАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ

(освітньо-професійна програма – «Міжнародні відносини»)

ЛУЦЬК – 2022

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового іспиту формується для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації і регіональні студії» (за освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини») на основі рівнів вищої освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня).

Програма фахового іспиту передбачає перевірку набуття особою компетентностей та результатів навчання, що визначені стандартом вищої освіти зі спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації і регіональні студії для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Вона має на меті виявити знання, уміння і навички вступників з ряду дисциплін професійної підготовки, вивчення яких передбачене навчальним планом. До програми фахового іспиту включено питання з дисциплін «Історія міжнародних відносин», «Міжнародні відносини і світова політика» і «Зовнішня політика країн регіонів».

На вступному випробуванні вступник повинен показати певні знання і вміння.

Вступник повинен знати: основні історичні етапи розвитку міжнародних відносин; характерні риси міжнародно-політичних проблем різних регіонів у XX – поч. XXI ст.; особливості становлення та розвитку регіональних систем міжнародних відносин у Європі, Азії, Африці та Латинській Америці; особливості зовнішньої політики країн регіонів

Вступник повинен вміти: показати уміння і навички застосування отриманих знань для вирішення практичних питань пов'язаних із розвитком міжнародних відносин у світі; розуміє основні тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин; узагальнювати та аналізувати отриману інформацію про міжнародні події; аргументувати свою точку зору щодо дискусійних проблем розвитку міжнародних відносин.

ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ

Історія міжнародних відносин **(від найдавніших часів до Першої світової війни)**

Міжнародні відносини і дипломатія Стародавньої Греції, Греко-перські війни. Пелопонеська війна. Пунічні війни. Зовнішня політика античних держав. Зовнішня політика і міжнародні відносини в період Середньовіччя. Хрестові походи на Святу землю в XI–XII століттях: причини, хід і наслідки. Золота Орда. Столітня війна. Тридцятилітня війна: передумови, причини, періодизація. Вестфальський мир та його основні наслідки. Міжнародні конфлікти після завершення Тридцятилітньої війни. Війна за іспанську спадщину. Віденський конгрес. Основні конфлікти XVIII – поч. XIX ст. Наполеонівські війни в Європі. Основні рішення Віденського конгресу. Об'єднання Італії. Два варіанти об'єднання Німеччини. Війни за перерозподіл світу. Союз трьох імператорів.

Міжнародні відносини і світова політика **(XX ст. - поч. XXI ст.)**

Передумови формування військово-політичних угруповань у Європі в кінці XIX – поч. XX ст. Антанта. Троїстий союз. Особливості міжнародних відносин в період Першої світової війни. Репараційна проблема у міжнародних відносинах міжвоєнного періоду. Основні конференції міжвоєнного періоду, їх основні рішення.

Утворення вогнища Другої світової війни в Європі і на Далекому Сході. Доктрина Танаки. План Барбаросса. Мюнхенська конференція. Пакт Молотова-Рібентропа. Політика умиротворення агресора. Антикомінтернівський пакт. Особливості міжнародних відносин в період Другої світової війни. Основні конференції періоду Другої світової війни, їх основні рішення. Операція Оверлорд. Геополітичні наслідки Другої світової війни.

Формування Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин. Причини та передумови виникнення холодної війни. Становлення блокового протистояння. Зовнішньополітичні доктрини США та СРСР. Німецька проблема в період холодної війни. Брлінський мур. Деколонізаційні процеси. Загальноєвропейський процес та його роль у завершенні епохи блокового протистояння. Основні конфлікти періоду холодної війни. Карибська криза.

Основні тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин. Параметри сучасної міжнародної безпеки. СНО-1. Сучасні конфлікти. Європа в системі сучасних міжнародних відносин. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході на рубежі XX-XXI ст. Міжнародні відносини в Центральній, Південній, Південно-Східній і Північно-Східній Азії на рубежі XX-XXI ст. Африка як регіон геостратегічної периферії на сучасному етапі. Латинська Америка в сучасних міжнародних відносинах.

Зовнішня політика країн регіонів

Зовнішня політика країн Західної Європи. Зовнішня політика країн ЦСЄ і ПСЄ. Зовнішня політика країн Північної Америки. Формування глобального бачення зовнішньополітичних інтересів США на сучасному етапі. Зовнішня політика Росії та країн СНД. Кольорові революції в країнах пострадянського простору.

Сучасний стан, проблеми та перспективи співробітництва України з ЄС і НАТО. Стратегічні інтереси України на Близькому Сході. Потенціал співробітництва України з країнами Центральної Азії. Основні принципи та форми розбудови відносин України з країнами Південної і Південно-Східної Азії. Національні інтереси України на африканському континенті. Місце країн Латинської Америки в системі зовнішньополітичних інтересів України. Співробітництво України з СОТ, МВФ, ОЧЕС, ОБСЄ. Радою Європи.

Список літератури

Історія міжнародних відносин

1. Виппер Р.Ю. История древнего мира. История средних веков. / Р.Ю. Виппер. – М.: Республика, 1994.
2. Бадак А.Н. Всемирная история. В 24 т. / А.Н. Бадак, Н.М. Волчек и др. – Минск: Литература, 1998.
- 3.
4. Дебидур А. Дипломатическая история Европы. В 2-х т. / А. Дебидур. – М.: Международные отношения, 1995.
5. Джеймс Дж. Истоки первой мировой войны: Пер. с англ. - 2-е изд. / Джеймс Дж. – Ростов-на Дону, 1998.
6. Зінченко А.А. Історія дипломатії від давнини до початку нового часу. / А.А. Зінченко. – Вінниця: Нова книга, 2002.
7. Зорин В.А. История дипломатии. В 3 т. / В.А. Зорин, В.С. Семенов, С.Д. Сказкин, В.М. Хвостов. – М.: Изд-во полит. л-ры, 1959.
8. Іваницька О. П. Історія міжнародних відносин (1918-1945 роки): Навч. посіб. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. – 632 с.
9. Потемкин В.П. История дипломатии. В трех томах. / В.П. Потемкин. – М.: гос. изд-во полит. л-ры, 1945.
10. Голубцов Е.С. История Европы. В восьми томах. С древнейших времен до наших дней. / Е.С. Голубцова. – М.: Наука, 1988.
11. Удальцовая З.В. История средних веков. В 2 т. / З.В. Удальцовой и С.П. Карпова. – М.: Высшая школа, 1991.
12. Киссинджер Г. Дипломатия. / Г. Киссинджер. – М.: Международные отношения, 1997.
13. Стельмах С. Всесвітня історія: запитання і відповіді. / С. Стельмах, С. Пивовар. – К.: Femina, 1996.

Міжнародні відносини і світова політика

1. Всемираня история. Итоги первой мировой войны / А.Н.Бадак, И.Е.Войнич и др. Мн.:Харвест, М.: АСТ, 2000. - 512 с.
2. Всесвітня історія ХХ ст. 1900-1945 рр. - К.: Либідь, 2000. – 368 с.
3. Вторая мировая война: Краткая история. - М.: Наука, 1985. –586 с.
4. Гренвилл Дж. История XX века: Люди, события, факты. / Пер. с англ. О.Суворова. - М.: Аквариум, 1999. - 895 с.
5. Даниленко В.М. Всесвітня історія: Хронологія основних подій / Даниленко В.М. Кокін С.А. - К.: Либідь, 1997. - 264 с.
6. Джонсон П. Современность: Мир с двадцатых по девяностые годы / Джонсон П. - Т. 1. - М.: Анубис: ВИЛАД, 1995. - 328 с.
7. Дюррозель Ж-Б. Історія дипломатії від 1919 р. до наших днів / Пер. з фр. Є.Марічева, Л.Погорелової, В.Чайковського / Дюррозель Ж-Б.. - К.: Основи, 1999. - 903 с.
8. Копійка В.В. Європейський Союз: заснування та етапи становлення / Копійка В.В. Шинкаренко Т.І.. – К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2001. – 448 с.
9. Коппель О.А. Міжнародні відносини ХХ ст. / Коппель О.А., Пархомчук О.С - К.: Школяр, 1999. - 255 с.
10. Лебедева М.М. Мировая политика / М.М. Лебедева. – М: Аспект Пресс, 2004. – 351 с.
11. Лундестад Г. Восток, Запад, Север, Юг. Основные направления международной политики. 1945-1996 / Г. Лунднстад. – М.: «Весь мир», 2002. – 360 с.
12. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–70-ті роки) / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін.– К., 1999.
13. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 роки): Підручник / Л.Ф.Гайдуков. К.: Либідь, 2001. - 624 с.
14. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. – 863 с.
15. Первая мировая война: Пролог XX века / Отв. Ред. В.Л.Мальков. - М.: Наука, 1999. - 698 с.
16. Протопопов А.С. История международных отношений и внешней политики России: 1648-2000 / А.С. Протопопов. Учеб. для студ. вузов. - М.: Аспект-Пресс, 2003. - 344 с.
17. Современные международные отношения / Под ред. А.В. Торкунова. – М.: РОССПЭН, 2001. – 584 с.
18. Уткин А.И. Мировой порядок XXI века / А.И. Уткин. – М.: Алгоритм, 2001. – 456 с.
19. Уткин А.И. Первая мировая война / А.И. Уткин. . - М.: Алгоритм, 2001. - 590 с.

Зовнішня політика України

1. Бойко О. Історія України (запитання і відповіді) /О. Бойко. – К.: Наукова думка, 1997. – 278 с.
2. Борисенко В.Й. Курс української Історії / В. Борисенко. – К.: наукова думка, 1994. – 436 с.
3. Бураков Ю., Кипаренко Г. Країни Заходу у другій половині ХХ ст.- Львів: Студії, 1995.- 167с.
4. Вахудова М.-А. Нерозділена Європа. Демократія, важелі впливу та інтеграція після комунізму. – К.: Втдав. Дім „Києво-Могилянська академія”, 2009. – 379 с.
5. Верстюк В.Ф. Історія України / В. Верстюк. – К.: Альтернативи, 2002. – 472 с.
6. Внешняя политика и дипломатия стран Азиатско-Тихоокеанского региона. – М.: Наука, 1998.
7. Гальчинський А.С. Україна на перехресті геополітичних інтересів / А.С. Гальчинський . – К.: Знання України, 2002. – 180 с.
8. Грушевський М.С. Хто такі українці і чого вони хочуть / М.С. Грушевський.. – К.: Т-во Знання України, 1991. – 240 с.
9. Дорошко М.С. Геополітичне середовище та геополітична орієнтація країн СНД : навч. посібник / М. С. Дорошко, Н. В. Шпакова. - Київ : ЦУЛ, 2011. - 204 с.
- 10.Дорошко М.С. Геополітичні інтереси та зовнішня політика держав пострадянського простору: навч. посіб. – К., 2012. – 228 с.
- 11.Зінько І. Зовнішня політика країн Північної Європи. – Львів:ЛНУ ім.. І. Франка, 2015. – 328 с.
- 12.Зовнішня політика країн Центральної та Східної Європи:Навчальний посібник для студентів / Кер. авт. колективу О.В.Крапівін. – Донецьк, 2012. – 274 с.
- 13.Лотоцький С. Україна в світовому геополітичному просторі / Лотоцький С, Трохимчук С. – Львівський нац. ун-т ім І. Франка, 2002. – 192 с.
- 14.Міжнародні відносини та зовнішня політика (1970 - 2000 рр.) / В.С. Бруз, В.М. Матвієнко та ін. – Київ: "Либідь", 2000.
- 15.Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 роки): підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. — К.: Либідь, 2001. — 622 с.
16. Міжнародні організації: Навч. посіб. / За ред. О.С. Кучика. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 749 с.
- 17.Нагаєвський Г. Історія української держави ХХ ст. Г. Нагаєвський. – К.: Україн. письмен., 1994. – 416 с.
- 18.Новітня Україна: 1991-2001. Роздуми видатних сучасників / За ред. М.Ф.Головатого, Г.В.Щокіна. – К.: МАУП, 2001. – 160 с.

19. Україна в сучасному геополітичному просторі: теоретичний і прикладний аспекти: монографія / За ред. Ф. М. Рудича. – К.: МАУП, 2002. – 488 с.
20. Україна за роки незалежності, 1991-2003 / Керівник автор. Кол. П. І. Гайдучкий. – К.: Либідь, 2003. – 560 с.
21. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть / А. С. Філіпенко, В. С. Гужвій та ін. – К.: Либідь, 2002. – 470 с.
22. Україна у міжнародних відносинах ХХ ст. / За ред. проф. Малика Я. Й. – Львів: Світ, 2004. – 468 с.
23. Україна: утвердження незалежної держави (1991-2001) / Н. П. Барановський та ін. – К.: Альтернативи, 2001. – 704 с.

СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ

Порядок оцінювання: конкурсний бал вступника *для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти* оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів (*фаховий іспит*). Фаховий іспит відбувається у формі комп'ютерного тестування. За кожну правильну відповідь тестового завдання (20 завдань) вступнику нараховується 5 балів.

Результати виконання завдань дозволяють виявити рівень підготовки вступника:

- 1 рівень (високий): 200-180 балів;
- 2 рівень (середній): 179-160 балів;
- 3 рівень (достатній): 159-140 балів;
- 4 рівень (низький): 139-100 балів.

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Олег ДИКИЙ